

Summary

Busol O. Organized corruption crime as a form of economic crime.

The article introduces a scientific concept of «organized crime corruption» as a form of economic crime.

Key words: corruption, organized crime, economic crime, corruption crime, a form of economic crime, organized corruption crime.

УДК 343.241(477)

Д. В. КАМЕНСЬКИЙ

Дмитро Васильович Каменський, кандидат юридичних наук, доцент, науковий дослідник за програмою ім. Фулбрайта в коледжі права університету Стетсона (м. Галфпорт, США)

**ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАНЬ ЗА ФЕДЕРАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ В США:
ВІД ЗАКОНОДАВЧОЇ ФОРМАЛІЗАЦІЇ ДО СУДОВОЇ ДИСКРЕЦІЇ**

Закон України № 4025-VI від 15 листопада 2011 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» (далі – Закон від 15 листопада 2011 р.), на підставі якого з вітчизняного КК було виключено одразу 16 статей – 202, 203, 207, 208, 214, 215, 217, 218, 220, 221, 223, 225, 226, 228, 234 і 235 створив значний резонанс як у суспільстві загалом, так і конкретно в юридичних наукових колах України. Дійсно, прийняття цього Закону стало чи не найбільшим реформуванням вітчизняного КК за весь час його офіційного існування.

На адресу цих радикальних законодавчих було написано чимало критичних зауважень, причому критика є конструктивною та, з точки зору доктрини кримінального права, цілком виправданою. Однією з основних підстав для критики стало суттєве реформування санаційного апарату господарських злочинів, а також зміна критеріїв класифікації злочинів (ст. 12 КК) і редагування порядку застосування покарань у вигляді штрафу (ст. 53 КК).

Так, у висновку Головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради України на проект Закону від 15 листопада 2011 р. були зроблені наступні критичні зауваження в частині розмірів і порядку застосування кримінальних покарань за господарські злочини: 1) надмірність і практична недоцільність встановлення максимального розміру покарання у виді штрафу у 50 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – н.м.д.г.) або 850 тис. грн. (якщо при цьому статтями Особливої частини Кодексу не передбачено вищого розміру штрафу); 2) така, що руйнує засади диференціації суспільно небезпечних діянь, невідповідність між покладенням штрафу в основу класифікації злочинів за ст. 12 КК та закріпленою в ст. 51 КК системою покарань, що логічно побудована за принципом від «від найлегшого до найтяжчого виду покарань»; 3) необґрунтованість і навіть соціальна несправедливість закріпленого у ч. 5 ст. 53 КК України підходу, згідно з яким у разі несплати штрафу в розмірі понад 3 тис. н.м.д.г. призначеного як основне покарання, суд у визначених межах замінює несплачену суму штрафу покаранням у виді позбавлення волі (аж до 12 років); 4) неадекватність та колізійність з нормами цивільного законодавства положення ч. 2 ст. 53 КК, відповідно до якого у разі передбачення в законі основного покарання у виді штрафу понад 3 тис. н.м.д.г., розмір штрафу, що призначається судом, не може бути меншим за розмір майнової шкоди, завданої злочинцем, або отриманого внаслідок вчинення злочину доходу (незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого санкцією статті про злочин); 5) нарешті необґрунтованість та невиправданість підходу щодо відмови в більшості збережених складів господарських злочинів, у т.ч. у кваліфікованих та особливо кваліфікованих складів, від інших основних видів покарань, включаючи позбавлення волі, із їх заміною переважно на штраф¹. Для довершеності сумної картини тут можна додати і не зовсім зрозумілий з позицій підстав криміналізації суспільно небезпечних діянь крок законодавця в частині переведення деяких господарських заборон у площину адміністративно-правового регулювання.

Наш аналіз практики призначення покарань за злочини у сфері господарської діяльності після вступу гуманізаційних змін у силу, здійснений на підставі опрацювання матеріалів Єдиного державного реєстру судових рішень, свідчить про вкрай поблажливе ставлення українських судів до таких зловживань². Дійсно, у резолютивній частині значної кількості вироків фігурує посилення на звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК України), а покарання у вигляді штрафу часто перебуває в нижній половині законодавчо встановленого спектру санкції. При всьому цьому чимало господарських злочинів мають безперечно високий ступінь суспільної небезпечності, про що свідчать встановлені судами фактичні обставини. Тут доречно звернутись до отриманих А. І. Золотарьовим результатів огляду судової практики в частині застосування ст. 75 КК, що вказують на незначний відсоток (12,5 %) кримінальних справ, у яких суди призначили

відшкодування заподіяних господарським злочином збитків³. Із цим дійсно важко погодитись, особливо враховуючи той факт, що власне майнова шкода виступає криміноутворюючою ознакою більшості суспільно небезпечних діянь розділу VII Особливої частини КК України.

У спільній науковій роботі, присвяченій аналізу реалізованої гуманізації кримінального закону в частині відповідальності за злочини у сфері господарської діяльності, В. М. Попович та В. Б. Дацюк доходять узагальненого висновку, що зроблені українським законодавцем не витримують жодної критики – вони руйнують усталені засади законодавчої техніки та кримінально-правової доктрини. Іронію і водночас фрустрацію викликає слушне порівняння авторами податкового переслідування сумнозвісного мафіозі Аль-Капоне, у результаті якого гангстер нарешті потрапив за ґрати, із вітчизняними ділками-махінаторами, для яких законодавець зробив щедрий подарунок – покарання у вигляді штрафу, незалежно від розміру несплачених податків. Справді, «як ми будемо карати наших Аль Капоне»⁴?

Як бачимо, підстав для серйозної критики тут дійсно вистачає. Особливу занепокоєність викликає та обставина, що під виглядом так званої «гуманізації» вітчизняний законодавець насправді здійснив, з одного боку, фактичне посилення кримінально-правової репресії (в частині збільшення розмірів кримінальних штрафів, їх заміни позбавленням волі та прив'язуванням, в окремих випадках, до розміру заподіяної злочином шкоди), а з іншого – вкрай небезпечно порушив усталений і цілком логічний баланс між характером суспільно небезпечних діянь та відповідною їм системою покарань.

Як слушно зазначила з цього приводу О. В. Скворцова, із одного боку, прийнятий Закон видається гуманним, оскільки частина економічних злочинів була декриміналізована, а покарання за інші було знижено до рівня штрафів. З іншого боку, розміри штрафів за економічні злочини в більшості випадків не обмежені конкретною сумою, що дає підставу говорити про фактичне збільшення кримінальної відповідальності за такі діяння⁵. Хоча таке твердження сприймається як занадто категоричне, воно водночас спонукає нас замислитись над дійсно недалекою жорстокістю законодавчого експерименту щодо гуманізації – відбулось серйозне зменшення обсягу криміналізації суспільно небезпечних посягань на національну економіку на фоні суттєвого збільшення розміру покарання у вигляді штрафу, а також на фоні існування можливості заміни штрафу позбавленням волі.

Деяко більш оптимістично гуманізаційні спроби Верховної Ради сприймає О. В. Скворцова. Дослідниця вважає, що зміни відповідальності за економічні злочини кореспондують з прагненням привести кримінальне законодавство в цій частині до європейських стандартів, оскільки надмірна криміналізація діянь шкодить як інтересам вітчизняного бізнесу, так і інтересам держави. На наш погляд, стан речей у сфері вітчизняного бізнесу за останні чотири роки, не дає особливих підстав для оптимізму. Навпаки, вітчизняні реалії розвитку бізнесу, якщо це можна назвати розвитком, за останній час демонструють стійке зміцнення і поширення позицій криміналітету в економіці. За умов, коли корупція проникла й успішно закріпилась практично у всіх сферах національної економіки, починаючи від роздрібною торгівлі товарами широкого вжитку і закінчуючи складними офшорними схемами українських олігархів, за умов, коли багатомільярдні капітали комфортно обертаються на сірих та чорних ринках, приносячи стабільно високі доходи їх власникам, за умов, коли сплата належних податків, створення нових робочих місць та співпраця з регуляторними органами не заохочується, а, навпаки, «може бути використано проти тебе», говорити про європейські стандарти, про прозорість і впевнений розвиток виробництва поки що не доводиться.

Критичне осмислення зміни такої комплексної зміни координат в частині призначення покарань за господарські зловживання в Україні спонукало нас вийти за межі традиційних наукових дискусій про те, як виправити зроблені помилки власними зусиллями на підставі власних наукових ресурсів і досліджень національного кримінального права. Наш погляд привернув заокеанський досвід кримінально-правового реагування на економічні злочини, який протягом останніх декількох років був підданий серйозній перевірці на міцність серією гучних справ про масштабні білокомірцеві зловживання. Дійсно, було цікаво подивитись на дієвість кримінально-правових санкцій у США не лише під кутом традиційних підходів науки та теорії, а й з позицій ставлення учасників кримінального процесу та пересічних громадян до закону, правопорядку, справедливості та невідворотності покарання. Виявляється, що в США це є не просто красивими нездійсненними лозунгами, а реальність правозастосування. Автор цих рядків мав достатньо можливостей перевірити на власні очі дієвість (навіть жорсткість) системи призначення і застосування покарань у США.

Окремі проблемні питання призначення та звільнення від відбування покарань за господарські злочини на сучасному етапі розвитку кримінального законодавства України ставали предметом наукових досліджень П. П. Андрушка, О. О. Дудорова, А. І. Золотарьова, Н. О. Гуторової, В. М. Поповича, М. І. Хавронюка та інших. З американського боку проблеми теорії та практики призначення покарання за федеральні економічні злочини вивчали, поміж інших, професори Джон Бейкер, Стюарт Грін, Люсіан Дерван, Пол Ларкін, Еллен Подгор, Пітер Хеннінг.

Центральним елементом федеральної моделі призначення покарань за економічні злочини в США є правила призначення покарань (*англ.* – United States Sentencing Guidelines, далі у цій статті – правила). Правила були офіційно затверджені Актом про реформування порядку призначення покарань 1984 р., що набув чинності у 1987 р. і встановлював суворо визначену систему покарань, скасовував умовно-дострокове звільнення, обмежуючи максимальне зменшення терміну відбування покарання у вигляді позбавлення волі на рівні п'ятдесяти чотирьох днів на рік, починаючи з другого року. Одним із головних задумів Конгресу під час ухвалення федеральних правил було забезпечення одноманітності в порядку відбування покарань – кожен засуджений повинен відбутися повний строк призначеного покарання без будь-яких «знижок».

Комісію з призначення покарань було створено як незалежний орган зі спеціальними повноваженнями у структурі судової гілки влади. Параграф 991(a) розділу 28 Зібрання законів США передбачає структуру відомства, а також ключові завдання діяльності Комісії: 1) розробити і затвердити каральну політику та практики для застосування у федеральній системі кримінального правосуддя з урахуванням закріплених у § 3553(a)(2) КК США цілей покарання; 2) забезпечити передбачуваність і справедливість призначення кримінальних покарань, уникаючи непотрібних розбіжностей між засудженими зі схожими кримінально-правовими статусами, які вчинили подібні злочини, водночас пропонуючи судам достатню гнучкість для застосування індивідуальних покарань із застосуванням особливих для кожної кримінальної справи пом'якшуючих чи обтяжуючих обставин; 3) враховувати розвиток знань про людську поведінку в частині їх застосування до сфери кримінального правосуддя та 4) розробляти критерії для моніторингу ефективності призначення, відбування покарань та виправлення засуджених у контексті співставлення із законодавчо визначеними цілями покарання.

У свою чергу параграф 3553(a) федерального КК нормативно закріплює наступні обставини, які суд повинен враховувати під час призначення адекватного кримінального покарання. Серед них: 1) природа та обставини злочину, а також історія та індивідуальні характеристики підсудного; 2) пряма вимога, щоб застосоване покарання: відображало рівень тяжкості злочину, стимулювало повагу до закону, а також забезпечувало справедливість покарання; забезпечувало належний попереджувальний вплив на кримінальний вчинок; захищало суспільство від можливої кримінально караної поведінки засудженого в майбутньому; та надавало засудженому необхідну освітню та професійну підготовку, медичне забезпечення, чи іншу підтримку в найбільш ефективний спосіб; 3) види та розміри покарань, доступні до застосування відповідно до конкретної норми кримінального закону; 4) конкретні розміри покарань відповідно до положень федеральних правил призначення покарань; 5) вимоги програмних (процедурних) документів Комісії з призначення покарань, що доповнюють чи деталізують правила призначення покарань; 6) необхідність уникати невинуватих розбіжностей у покараннях серед підсудних із подібними кримінально-правовими статусами та засуджених за подібні злочини та 7) необхідність забезпечити відшкодування будь-якої шкоди, завданім потерпілим унаслідок протиправного діяння⁶.

Одним із важливих досягнень правил призначення покарань стало змістовне прирівнювання їх положень в частині застосування як до представників так званої загальної (вуличної) злочинності, так і до осіб, винних у скоєнні білокомірцевих (економічних) злочинів. Як зазначив сенатор Едвард Кеннеді, один із двох співавторів законопроекту про створення Комісії та правил, одним із найважливіших завдань Акту 1984 р. була ліквідація дворівневої системи правосуддя, за існування якої білокомірцеві злочинці отримували більш поблажливі вироків від судів за прояви шахрайства, тоді як за подібні дії «на вулиці», тобто в загальнокримінальних умовах, особи отримували значно суворіші покарання⁷.

Акт про реформування порядку призначення покарань зобов'язував суди призначати покарання виключно у межах його чотирьох видів: пробачії, штрафу, позбавлення волі та умовного звільнення (пізніше скасованого). Під час вибору одного чи декількох покарань із цього переліку суди зобов'язувались враховувати широке коло цілей та обставин, у т.ч. поточні правила та програмні роз'яснення, ухвалені Комісією з призначення покарань. Водночас, незважаючи на широке коло обставин, що повинні враховуватися судами під час призначення кримінальних покарань, Акт Конгресу водночас не давав судам широких дискреційних повноважень під час призначення конкретних покарань. Навпаки, Акт нормативно зв'язував судів конкретними межами покарань, передбаченими правилами призначення покарань, виходити за які категорично заборонялось. Єдиним виключенням із цієї вимоги було передбачене § 3553(b)(1) встановлення судом обтяжуючої чи пом'якшуючої обставини такого виду чи ступеня, що не враховані достатньою мірою правилами призначення покарань, програмними роз'ясненнями чи іншими офіційними коментарями Комісії.

Така суворо регламентована практика призначення федеральних покарань існувала до 2005 р., коли Верховний Суд США (далі у цій статті – ВС США) ухвалив рішення у справі Букера⁸. Цим рішенням було кардинально змінено алгоритм застосування § 3553 КК США в судовій практиці. Спираючись на свої раніше винесені рішення, ВС США сформулював і обґрунтував висновок, що обов'язкова система призначення покарань на підставі положень § 3553(b)(1) конфліктує з передбаченим Шостою Поправкою до Конституції США правом особи на суд присяжних та з винесенням основних питань, пов'язаних із засудженням і покаранням, на розсуд журі присяжних. Іншими словами, мала місце практика, коли замість того, щоб враховувати висновки, зроблені присяжними під час слухання справи, Суд керувався виключно законом.

Після рішення по справі Букера, у процесі призначення покарання суд, як і раніше, повинен спочатку ознайомитись із правилами призначення покарань та з кореспондуючими програмними роз'ясненнями Комісії, однак він більше не зобов'язаний їм підкорятися. Іншими словами, відтепер нормативні правила призначення покарань слугують лише одним із багатьох зазначених вище факторів за § 3553(a), на підставі опрацювання яких суд і призначає конкретне покарання. Єдиною імперативною вимогою тут залишається правило «раціональності» – суд повинен застосувати покарання в достатньому обсязі, однак не більше за необхідне.

Також загальним процесуальним правилом, передбаченим § 3553(c) є те, що суд повинен у відкритому засіданні перерахувати і пояснити причини призначення конкретного виду і розміру покарання, якщо воно виходить за межі, передбачені правилами призначення покарань.

Рівень тяжкості злочину за правилами визначається шляхом встановлення базового рівня для конкретного злочину та, у необхідних випадках специфічних характеристик і корегувань. На додаток до встановлен-

ня базового рівня злочину опис кожного виду злочину для цілей покарання передбачає типові характеристики, які, залежно від обставин конкретної справи, можуть застосовуватися або ні. У разі застосування ці характеристики, як правило, підвищують рівень злочину та, відповідно, покарання. Вони включають: 1) більше аніж мінімальне планування; 2) розмір заподіяної шкоди та 3) заподіяння тілесного ушкодження.

Досить унікальний за змістом і часто цитований у контексті призначення покарань за економічні злочини документ, а саме – меморандум про обґрунтування покарання, було видано федеральним судом східного округу штату Нью-Йорк у справі Сполучені Штати проти Перріса (2008 р.). У преамбулі процесуального документа суддя Блок зазначив, що він призначив покарання двом засудженим у розмірі 60 місяців, у той час як правила призначення покарань рекомендували від 360 місяців до довічного позбавлення волі. Ця справа, на думку суду, у черговий раз підкреслювала нерациональний підхід правил до засудження за шахрайства з цінними паперами, оскільки правила часто піддавалися змістовній критиці за нагромадження «балів» – необґрунтоване підвищення рівня тяжкості злочину і відповідно, збільшення розміру покарання⁹.

У детальній і водночас послідовній манері суд розкрив причини свого рішення зменшити фактично призначене покарання на 300 місяців порівняно з рекомендованими правилами. Було зазначено, що, хоча присяжні й визнали засуджених винними у змові на шахрайство з цінними паперами, у шести епізодах шахрайства з цінними паперами, одному епізоді змови на фальсифікацію показів свідка та власне у протиправному впливі на свідка, їх поведінка, хоча і заслуговує на призначене суворого покарання, водночас не має такої магнітуди, порівнюваної з масштабними шахрайськими зловживаннями бізнесменів, які своїми діями заподіюють багатомільйонні збитки компаніям, їх працівникам та акціонерам, та врешті-решт державі. При цьому у всіх тих гучних кримінальних справах призначене покарання було навіть нижчим за рекомендований правилами мінімум.

Далі суд звернувся до фактичних обставин кримінальної справи. Він зазначив, що брати Перріс випустили серію ділових буклетів для потенційних інвесторів, у яких вони активно з використанням неправдивої інформації рекламували свою компанію «Queench, Inc.» та її новий продукт – бутильовану воду з такою ж назвою. Унаслідок створення штучного ажіотажу, акції компанії стрімко пішли вгору і бізнесмени змогли заробити 2,5 млн дол., які було перераховано на рахунок третьої компанії, контрольованої одним із братів. Загальні збитки інвесторам, спричинені поширенням фіктивної ділової інформації, склали 4,9 млн дол.

Окружний суд зазначив, що звіт щодо потенційного вироку (англ. – Presentence Report), складений із урахуванням вимог, встановлених правилами призначення покарань, передбачав підвищення рівня покарання на 42 бали. При цьому базовий рівень тяжкості злочину визначався на рівні 7 балів, до якого додавались наступні критерії збільшення покарання: 1) плюс 18 балів, оскільки шахрайство з цінними паперами заподіяло збитки на суму понад 2,5 млн дол.; 2) плюс 6 балів, оскільки шахрайська схема заподіяла шкоду більше ніж 250 потерпілим, у цьому випадку – інвесторам/акціонерам; 3) плюс 2 бали, оскільки схему було реалізовано із застосуванням спеціальних засобів (знарядь); 4) плюс 4 бали, оскільки підсудні були офіційними представниками чи директорами публічної компанії; 5) плюс 3 бали, оскільки підсудні були менеджерами або керівниками під час здійснення протиправної діяльності, в якій брали участь п'ять або більше учасників; 6) плюс 2 бали, оскільки підсудні вчинили перешкоджання здійсненню правосуддя шляхом незаконного впливу на свідка, а також шляхом надання підроблених документів та неправдивих свідчень Комісії з цінних паперів під час офіційного розслідування.

Суд запропонував мотивоване, детальне пояснення кожній із шести позицій збільшення розміру покарання. А далі визнав, що без створення ВС США прецеденту у справі Букера йому не залишалось би нічого іншого як застосувати «драконівське», необґрунтоване з позицій тяжкості злочину покарання. Нью-йоркський суд також звернув увагу на загальнонаціональну статистику винесення вироків за шахрайства з цінними паперами і дійшов висновку про те, що, на додаток до всіх інших обставин, які мають вплив на покарання, у тих справах, де засуджений не співпрацював із обвинуваченням і був визнаний винним у заподіянні шкоди на суми понад 100 млн дол., вирок становив двозначні числа в роках. А в тих випадках, де заподіяна злочином шкода не перевищувала 100 млн дол., покарання становило всього декілька років. Відповідно, вимога справедливості спонукала суддю конкретно в цій справі призначити більш пом'якшене покарання порівняно з тими шахраями, які діяли у значно більш суспільно небезпечних масштабах.

Під час проведеного Комісією з призначення покарань США у вересні 2013 р. симпозиуму з питань застосування покарань за економічні злочини учасники цього заходу майже одноголосно звернули увагу на наявність системних проблем, пов'язаних з невинуватою суворістю покарань за білокомірцеві порушення, навіть у порівнянні з загальнокримінальними насильницькими злочинами, такими як убивство чи зґвалтування. Особливою конструктивністю та ретельністю підготовки відзначився звіт групи експертів Американської асоціації юристів. У цьому документі розробники змін до порядку визначення покарання за економічні злочини активно обстоюють позицію про те, що розмір покарань за економічні зловживання не повинен перебувати в безпосередній залежності від розміру заподіяної матеріальної шкоди, а повинен враховувати ще й ступінь винності засудженого і вплив жертв на розвиток злочину та на його наслідки¹⁰. Наприклад, якщо акціонери корпорації, бажаючи збільшити доходність своїх акцій, безпосередньо спонукали президента компанії проводити більш агресивну ділову політику, яку пізніше слідством було визнано протиправною діяльністю, то поведінку акціонерів та її наслідки також необхідно враховувати у процесі призначення кримінального покарання засудженому керівнику.

На підставі розглянутого вище прикладу з судової практики США, що, до речі, є симптоматичним для всієї системи призначення кримінальних покарань за економічні злочини, маємо можливість спостерігати за

проявом такого негативного явища як проблема відсутності індивідуалізації покарання. Дійсно, як справедливо звертають увагу науковці та судді, неперсоніфікований і суто арифметичний підхід, за якого враховується лише розмір заподіяної шкоди і водночас не беруться до уваги інші важливі обставини (особа винного, його професіональні характеристики, готовність визнати свою вину та співпрацювати зі слідством, ступінь впливу на прийняття ділових рішень у компанії та багато інших) є дефективним, він аж ніяк не сприяє утвердженню засад соціальної справедливості у процесі здійснення кримінального судочинства. Виявляється, що досягнення справедливості у сфері призначення кримінальних покарань залишається актуальним питанням не лише для вітчизняного законодавця та правозастосовувача, а й для їх американських колег.

¹ Висновок Головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності)» від 05.10.2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=41271

² Єдиний державний реєстр судових рішень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua>

³ *Золотарьов А. І.* Звільнення від кримінальної відповідальності, від покарання та його відбування за злочини у сфері господарської діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Золотарьов Анатолій Іванович. – Х., 2007. – С. 184–185. – 222 с.

⁴ *Попович В. М., Дацюк В. Б.* Гуманізація кримінального законодавства України: проблеми, виклики та загрози / В. М. Попович, В. Б. Дацюк // *Держава і право*. – 2012. – Вип. 56. – С. 408–409. – С. 405–410.

⁵ *Скворцова О. В.* Гуманізація відповідальності за злочини у сфері економіки в сучасному кримінальному законодавстві України / О. В. Скворцова // *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского Серия «Юридические науки»*. – Том 26. – 2013. – № 1. – С. 286. – С. 284–288.

⁶ 18 U.S. Code § 3553 – Imposition of a sentence. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/3553>

⁷ Legislative History. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uscc.gov/sites/default/files/pdf/news/congressional-testimony-and-reports/departures/200310-rtc-downward-departures/AppBFNL.pdf>

⁸ *United States v. Booker*, 543 U.S. 220 (2005).

⁹ *United States v. Parris*, 573 F.Supp. 2d 744 (E.D. N.Y. 2008).

¹⁰ A Report on Behalf of The American Bar Association Criminal Justice Section Task Force on The Reform of Federal Sentencing for Economic Crimes. Final Draft, November 10, 2014. http://www.americanbar.org/content/dam/aba/unclassified/criminal_justice/economic_crimes.authcheckdam.pdf

Резюме

Каменський Д. В. Призначення покарань за федеральні економічні злочини в США: від законодавчої формалізації до судової дискреції.

Наукову статтю присвячено дослідженню актуальних питань призначення кримінальних покарань за економічні злочини в США. Також критично проаналізовано вплив законодавчих змін в частині гуманізації відповідальності за господарські злочини на нормативно-закріплені підходи та практику призначення судами покарань за такі суспільно небезпечні посягання в Україні. Зроблено висновок про те, що на сучасному етапі розвитку і вітчизняної, і американської моделей покарань за злочини економічного спрямування їм бракує об'єктивності та соціальної справедливості.

Ключові слова: господарський злочин, кримінальне покарання, формалізація, судовий прецедент, правила призначення покарань.

Резюме

Каменский Д. В. Назначение наказаний за федеральные экономические преступления в США: от законодательной формализации к судебной дискреции.

Научная статья посвящена исследованию актуальных вопросов назначения уголовных наказаний за экономические преступления в США. Также критически проанализировано влияние законодательных изменений в части гуманизации ответственности за хозяйственные преступления на нормативно-закрепленные подходы и практику назначения судами наказаний за такие общественно опасные посягательства в Украине. Сделан вывод о том, что на современном этапе развития и отечественной, и американской моделей наказаний за преступления экономической направленности им не хватает объективности и социальной справедливости.

Ключевые слова: хозяйственное преступление, уголовное наказание, формализация, судебный прецедент, правила назначения наказаний.

Summary

Kamensky D. Imposing punishment for federal economic crimes in the United States: from legislative formalization to judicial discretion.

The scientific article is devoted to research of current issues of criminal punishment imposition for economic crimes in the USA. Impact of the legislative changes in the humanization of responsibility for economic crimes enshrined in the regulatory approaches and the practice of judicial imposition of penalties for such socially dangerous encroachment in Ukraine are also critically analyzed. It is concluded that at the current stage of the development of both national and American models of penalties for economic crimes lack both objectivity and social justice.

Key words: economic crime, criminal penalties, formalization, legal precedent, sentencing guidelines.